

Силабус курсу

«Методологія наукових досліджень»
Освітній ступінь: магістр
Галузь знань: 24 Сфера обслуговування
Спеціальність: 241 «Готельно-ресторанна справа»
1013 Hotel, restaurants and catering
Освітньо-професійна програма: «Готельно-ресторанна справа»
Кількість кредитів: 3
Рік підготовки: 1-й, II семестр
Компонент освітньої програми: нормативний
Мова викладання: українська

Керівник курсу

доц. кафедри туризму, к.і.н., Кашка Марія Юріївна
Контактна інформація – mariia.kashka@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» є набуття здобувачами вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок щодо застосування відповідних методів при здійсненні науково-дослідної роботи. Основні завдання: уміти правильно формулювати наукові проблеми, розробляти та обґрунтовувати шляхи та методи їх ефективного вирішення. Предметом вивчення дисципліни є система знань, яка повинна використовуватися на практиці, за допомогою наукових методів сприяти правильній організації, успішному написанню та захисту магістерської кваліфікаційної роботи за фахом.

Навчальний контент

Змістовий модуль1 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 1. Наука – продуктивна сила розвитку суспільства

Поняття, функції і значення науки. Процес зародження науки .Структура науки як системи знань . Класифікація наук. Наукова картина світу. Науково-дослідна робота та науковий потенціал України Мета і завдання курсу. Зв'язок курсу з іншими науками. Поняття науки. Система наукових знань. Функції науки. Теоретичні та методологічні принципи науки. Класифікація наук. Роль, місце і значення науки для суспільства. Наукова картина світу. Науково-дослідна робота та науковий потенціал України. Форми підготовки наукових кадрів. Наукові заклади України.

Тема 2. Наукові дослідження як форма розвитку науки

Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення. Особливість сучасних наукових досліджень. Науково-дослідницька діяльність студентів.

Вибір теми та реалізація дослідження. Ефективність наукових досліджень. Поняття наукового дослідження. Види наукових досліджень. Етапи наукових досліджень. Фундаментальні наукові дослідження. Прикладні наукові дослідження. Наукова творчість. Види науково-дослідної роботи.

Тема 3. Інструментарій інформаційного забезпечення наукового дослідження

Роль інформації у наукових дослідженнях і класифікація наукових документів. Зв'язок дослідницької та інформаційної діяльності. Критерії визначення якості інформації в науковому дослідженні. Класифікація джерел наукових досліджень. Вихідні джерела наукової інформації. Вторинні (похідні) наукові документи. Структура та призначення наукових документів. Сигнальна, релевантна, бібліографічна і нова (основна) інформація та їх змістовна характеристика. Принципи збору інформаційного матеріалу. Робота з літературними джерелами, даним офіційної державної статистики, звітними даним підприємства. Реферативні збірники та бібліографічні покажчики. Правила складання бібліографії. Інформація про об'єкт дослідження. Складові процесу накопичення та обробки наукової інформації. Пошук вторинної документальної інформації з теми. Аналіз наукової літератури з теми. Науковий факт. Отримання та аналіз первинної інформації. Робоча гіпотеза. Методи і засоби збору даних для перевірки робочої гіпотези.

Тема 4. Методологічні засади наукових досліджень

Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень. Об'єкт і предмет наукового дослідження, їх класифікація. Методи дослідження та їх класифікація. Загальні методи наукових досліджень. Спеціальні методи наукових досліджень в економіці. Методи теоретичних досліджень. Конкретно наукові (емпіричні) методи дослідження. Процес і процедури наукового дослідження та його стадії. Методи дослідження в туризмі. Науковий метод. Методологія і методика наукових досліджень. Філософські методи та їх роль у науковому пізнанні. Методи емпіричного дослідження: спостереження, експеримент, порівняння, опис, вимірювання. Методи теоретичного дослідження: формалізація, аксіоматичний метод, гіпотетико-дедуктивний, логічний, історичний, аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, аналогія, моделювання, системний підхід, тощо. Метод опитування. Метод анкетування. Види анкетування. Загальні вимоги до складання анкет. Структура анкети. Принципові вимоги до складання запитань в анкеті. Метод інтерв'ю. Метод фокус-групи. Метод спостереження. Метод аналізу.

Тема 5. Інформаційне забезпечення, обробка та аналіз матеріалів дослідження

Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Функції інформації. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. Класифікація інформації. Стадії обробки інформації та їх характеристика. Призначення та види бібліотек. Бібліотечні фонди, каталоги та картотеки. Електронний пошук наукової інформації. Поняття, терміни та роль інформації в проведенні наукових досліджень. Види та галузі інформації. Пошук вторинної документальної інформації з теми дослідження, бібліографічні видання. Отримання і аналіз первинної інформації. Інформація в інформаційно-пошукових системах бібліотек та установах науково-технічної інформації. Вторинна інформація. Процес збору та аналізу наукової інформації. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації та автоматизовані системи обробки інформації на ЕОМ.

Каталоги, їх види та характеристика. Техніка роботи з науковою літературою. Оформлення бібліографічного опису літератури та списку використаних джерел в процесі наукового дослідження.

Тема 6. Бібліографічний апарат наукових досліджень

Бібліографічний список використаних джерел. Види бібліографічних списків. Правила складання бібліографічного списку. Елементи бібліографічного опису. Бібліографічний список використаних джерел. Види бібліографічних списків. Правила складання бібліографічного списку. Об'єкти бібліографічного опису. Зона бібліографічного опису. Елементи бібліографічного опису. Бібліографічний опис документів під назвою. Бібліографічний опис документів за авторами. Бібліографічний опис багатотомних видань. Бібліографічний опис електронних ресурсів.

Змістовний модуль 2. ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 7. Структура наукового дослідження. Особливості наукового тексту

Основні структурні елементи наукового дослідження. Елементи вступу. Основна частина. Висновки та пропозиції. Список використаних джерел. Додатки. Анотація. Критерії вибору теми дослідження. Формулювання теми дослідження. Структура наукового дослідження. Перелік умовних позначень. Визначення актуальності теми. Визначення об'єкту і предмету дослідження. Визначення практичної цінності та значущості теми дослідження. Особливості наукового тексту. Мова і стиль наукового викладу. Лексичні особливості наукового стилю. Морфологічні особливості наукового стилю. Редагування наукового тексту.

Тема 8. Оформлення результатів наукового дослідження

Нумерація сторінок роботи. Ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, діаграми). Вимоги до оформлення таблиць, формул. Нумерація цифрового та ілюстративного матеріалу. Загальні правила цитування та посилання на використанні джерела. Список використаних джерел. Додатки.

Тема 9. Форми впровадження результатів дослідження у практику

Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова монографія, наукова стаття, тези. Реферат, доповідь, виступ. Методика підготовки та оформлення публікацій. Форми звітності при науковому дослідженні. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Тези наукової доповіді. Наукова доповідь. Наукова стаття та її структурні елементи. Наукова монографія. Правила оформлення публікації. Систематизація результатів наукового дослідження.

Тема 10. Підготовка магістерських робіт

Загальні положення щодо вимог підготовки магістерських робіт. Структура та обсяг роботи. Написання розділів роботи. Оформлення магістерської (дипломної) роботи. Підготовка до захисту. Захист магістерської (дипломної) роботи.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
Інтегральна	Здатність ставити та успішно вирішувати на достатньому професійному рівні науково-дослідницькі та практичні завдання, розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
ЗК02	Здатність до системного творчого мислення, наполегливість у досягненні мети професійної та науково-дослідницької діяльності.
ЗК03	Креативність, здатність до індивідуальної науково-дослідної діяльності.
ЗК04	Здатність до аналізу, оцінки та синтезу нових ідей.
ЗК05	Здатність до пошуку альтернативних рішень у науково-дослідницькій та професійній діяльності
ФК01	Знання теорії, закономірностей, методів (алгоритмів) і способів діяльності, що достатні для формування та впровадження власної моделі професійної діяльності, в тому числі в екстремальних умовах.
ФК02	Здатність формувати філософію, методологію, логіку, принципи об'єктивності наукового пошуку в готельній та ресторанній справі.
ФК03	Здатність використовувати методи наукових досліджень у сфері гостинності.
ПРН01	Знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності в сфері гостинності.
ПРН02	Здатність розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують сервісологію.
ПРН03	Здатність використовувати інноваційні методи і технології в сфері готельно-ресторанного бізнесу.
ПРН04	Знання закономірностей, принципів та механізмів функціонування ринку готельних та ресторанних послуг.
ПРН07	Знання інноваційних форм обслуговування та надання додаткових послуг суб'єктами готельного та ресторанного бізнесу.
ПРН08	Здатність розробляти та реалізовувати проекти в сфері гостинності.
ПРН09	Здатність застосовувати сучасні методи оцінювання ефективності впровадження інновацій в готельно-ресторанному бізнесі.

Літературні джерела

Основна література

1. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. – К. : Держспоживстандарт України, 2016. – 24 с.
2. ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила. – К. : Держспоживстандарт України, 2015. – 27 с.

3. Білим П. А. Основи наукових досліджень : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 263 – Цивільна безпека / П. А. Білим ; Харків. нац. ун-т. міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 40 с.
4. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К. : АБУ, 2006. – 520 с.
5. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. – К. : Вища школа, 1997.
6. Британ В.Т. Організація вузівської науки. – К., 1992. – 309 с.
7. Вачевський М. Основи наукової інформації. Для студентів вузів. –Дрогобич, 1995. – 154 с.
8. Грищенко І.М. Основи наукових досліджень: Навч.посібник / І.М. Грищенко, О.М.Григоренко, В.О.Борисейко. – К. : Київ.нац.торг.екон.унт, 2001. – 186 с.
9. Кілінська К. Науково-дослідна робота студентів в Україні. – Чернівці : Видво ЧДУ. – 1997.
10. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень : навч. посіб.. – Вид. 2-е., доп. і перероб. – К. : Видавничий дім «Професіонал», 2004. – 208 с.
11. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч.посібник / О.В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2006. – 206 с.
12. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – 3-е вид., перероб. і допов. – К. : ВД «Професіонал», 2005. – 240 с.
13. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень / О. В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2006. – 206 с.

14. Методичні вказівки для практичних занять з курсу «Основи наукових досліджень» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / Упорядник : Стоцький Я.В. – Тернопіль : Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2018. – 24 с.
15. Основи наукових досліджень : навчально-методичний посібник / Кашка М.Ю., Чир Н.В. // Ужгород. Вид-во Говерла. 2017. – 123 с.
16. Організація і методологія наукових досліджень із соціально-економічної географії: Конспект лекцій. Част. 1. / Укл. Н.І.Коновалова, М.М. Цепенда. Чернівці: Рута, 2005. – 38с.
17. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч.посібник /І.С. П'ятницька-Позднякова. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 116 с.
18. Ростовський В.С. основи наукових досліджень і технічної творчості: підруч. / В.С. Ростовський, Н.В. Дібрівська. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 96 с.
19. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: Навчальний посібник. Одеса : Астропринт, 2005. – 632 с.
20. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 2ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання-Прес, 2002. – 295 с.

Допоміжна література

1. ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. – К. : Держстандарт України, 1995.
2. Дубров Ю. Наука як система, що самоорганізується // Вісник НАНУ – 2000. – № 2.

3. Лукінов І. Економічна наука і освіта в національних інтересах держави // Економіка України. – 1999. – №11. – С.5-16
4. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Стат. зб./ Держкомстат. – К., 2001. – 98 с.

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Оцінювання

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-6) усне опитування, тести, завдання	50
Модуль 2 (теми 7-10) усне опитування, тести, завдання	50
Підсумковий контроль (теми 1-10) – тести, завдання (складається студентом у разі отримання оцінки FX)	100

Відмітка про залік у національній шкалі (“зараховано”, “не зараховано”) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну таким чином:

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C	задовільно	
64 - 74	D		
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

До силабусу додаються навчально-методичні матеріали з дисципліни, що знаходяться у відповідному контенті на системі електронного навчання Moodle.